

ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ. ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ 'ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ' ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ 'ΑΔΡΑΝΕΙΑΣ'. Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΓΑΛΗΣ (ΑΝΑ)ΠΝΟΗΣ (Σεπτέμβριος 2005)

Συγγραφέας: ΗΛΙΑΣ ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ

Κάθε χρόνο, με την ευκαιρία της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας και Ημέρας (22 Σεπτεμβρίου) για μια εναλλακτική και βιώσιμη αστική κινητικότητα, πολλά ενδιαφέροντα γεγονότα λαμβάνουν χώρα σε όλες σχεδόν τις πόλεις της γηραιάς Ηπείρου. Και δεν είναι μόνο οι επιστημονικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, οι πορείες, τα ενημερωτικά έντυπα. Στις περισσότερες πόλεις οι εορτασμοί δεν είναι μόνο λόγια αλλά και έργα που εγκαινιάζονται και καινοτομικές κυκλοφοριακές ρυθμίσεις που μπαίνουν σε εφαρμογή για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Πόλεις λιγότερο ρυπογόνες και μολυσμένες, πόλεις περισσότερο προσπελάσιμες και αξιοβίωτες, δηλαδή ένα αστικό περιβάλλον όπου το περπάτημα και η μετακίνηση με ποδήλατο θα αποτελεί μια επιθυμητή, ασφαλή και ευχάριστη διαδικασία, είναι οι βασικοί στόχοι αυτής της διαχρονικής καμπάνιας. Όπως έχει συχνά λεχθεί από έγκυρα χείλη, σε αντίθεση με τη μαζική χρήση άλλων «τεχνολογικών επιτευγμάτων» του σημερινού ανθρώπου, όπως το κινητό τηλέφωνο ή η τηλεόραση (που έχουν βέβαια άλλες αρνητικές επιπτώσεις), η μαζική χρήση του ιδιωτικού αυτοκινήτου, λόγω των γεωμετρικών και λειτουργικών χαρακτηριστικών του, στερεί το δικαίωμα της απρόσκοπτης και ασφαλούς κυκλοφορίας στην πόλη όπως και το δικαίωμα της υγείας και ποιότητας ζωής από όλους τους κατοίκους της. Και κατά τούτο αποτελεί ένα στυλ ζωής και μια κοινωνική συμπεριφορά βαθύτατα αντιδημοκρατικού αν όχι 'ολοκληρωτικού' χαρακτήρα.

Στη χώρα μας, δεν φαίνεται να παίρνουμε και πολύ στα σοβαρά τον αγώνα για την (επα)ανάκτηση των πόλεων από τον άνθρωπο. Ίσως γιατί ασχολούμαστε με άλλα σοβαρότερα θέματα. Όπως για παράδειγμα με τη διατήρηση ή κατάκτηση της εξουσίας - ανάλογα με το αν βρίσκεται κανείς στην κυβέρνηση ή την αντιπολίτευση.

Υπάρχουν βέβαια και οι εξαιρέσεις που προέρχονται από το χώρο της αυτοδιοίκησης και της κοινωνίας των πολιτών, επειδή ίσως αυτοί οι θεσμοί, βρίσκονται πλησιέστερα στον πολίτη και δέχονται τις πιέσεις του για το δικαίωμα σε μια καλύτερη καθημερινότητα. Εξάλλου οι πρωτοποριακές ευρωπαϊκές αυτοδιοικήσεις ήταν εκείνες που πρώτες -από τα μέσα της δεκαετίας του '90 και πολύ πριν από τις κεντρικές κυβερνήσεις - πήραν την πρωτοβουλία και έφτιαξαν το δίκτυο των «πόλεων ελεύθερων από αυτοκίνητα» για την προώθηση μιας περισσότερο βιώσιμης και πολιτισμένης μετακίνησης στον αστικό χώρο

Το σύνθημα «στην πόλη χωρίς το αυτοκίνητό μου» και άρα με τα πόδια, το ποδήλατο ή τα δημόσια μέσα μεταφοράς, είναι μεν ωραίο αλλά δεν είναι εύκολη υπόθεση σε μια χώρα που οι λεωφορειοδρόμοι εκλαμβάνονται ως χώροι στάθμευσης!.. Στην Ελλάδα της έλλειψης ενημέρωσης και της έλλειψης σεβασμού στον πεζό και στους κάθε μορφής αδύνατους (παιδιά, ηλικιωμένους, άτομα με ειδικές ανάγκες) χρειάζεται βαθιά αλλαγή νοοτροπίας, που αγγίζει αναμφίβολα τον πυρήνα των δημοκρατικών αρχών και της νεοελληνικής κουλτούρας.

Στην Ελλάδα των προσωρινών μέτρων και των εφήμερων καταστάσεων οι αρμόδιοι κυβερνητικοί φορείς (Υπουργεία ΠΕΧΩΔΕ και Μεταφορών) μαζί με τους εποπτευόμενους οργανισμούς οφείλουν να ενεργούν στη βάση ενός μακροπρόθεσμου σχεδιασμού και μιας συνολικής πολιτικής αναβάθμισης του αστικού περιβάλλοντος στο πλαίσιο της οποίας ο έξυπνος σχεδιασμός των καθημερινών μετακινήσεων στις πόλεις θα αποτελεί θεμελιώδη συνισταμένη. Για τον λόγο αυτό η κυβέρνηση - πέραν των εκλογικών και άλλων ενασχολήσεών της - οφείλει να συνεργαστεί ουσιαστικά με τις δημοτικές και νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις της χώρας. Είναι ανάγκη να υπάρξει μια γενναία υλική και οργανωτική ενίσχυση προς την τοπική αυτοδιοίκηση η οποία όμως με τη σειρά της πρέπει να πάρει τις πρωτοβουλίες εκείνες που θα ανακουφίσουν τους πολίτες από το άγχος των χρονοβόρων, στρεσογόνων και ανθυγιεινών μετακινήσεων. Κυρίως στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη αλλά και στα άλλα μεγάλα αστικά κέντρα όπου ο θόρυβος και η ατμοσφαιρική ρύπανση προκαλούν ασφυξία -κυριολεκτικά και μεταφορικά- και κάνουν αφόρητη την καθημερινή ζωή Η χώρα, μας - σε όλες τις πόλεις και τους οικισμούς της - χρειάζεται ένα πρόγραμμα περιβαλλοντικής ανασυγκρότησης πραγματικά Μεγάλης (ανα)Πνοής.

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
<https://nomosphysics.org.gr>

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ» την Πέμπτη 22 Σεπτεμβρίου, με τίτλο Βιώσιμες Πόλεις.